

ת"פ 4321/09 - פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית נגד אמיר קרני חכם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 4321-09 פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית נ' 12 ינואר 2014
קרני חכם

בפני כב' השופטת דנה כהן-לקח
המאשימה: פרקליטות המדינה, מחלקה כלכלית
נגד
הנאשם: אמיר קרני חכם

גזר דין

רקע

1. ביום 5.3.2013 הורשע הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות שיוחסו לו בכתב-אישום בן שלושה אישומים כדלקמן: שלוש עבירות של שימוש במרמה במסמך הקשור ברכב לפי סעיף 413ח(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); וכן שלוש עבירות של סיוע לניסיון לקבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 בצירוף עם סעיפים 25 ו-31 לחוק העונשין.

הכרעת-הדין שניתנה בעניינו של הנאשם מפורטת, ואינני רואה לשוב על הדברים. אומר רק כי בהכרעת-הדין נקבע שהנאשם מכר לשניים אחרים (קסלסי ולוי) רישיונות נהיגה מזויפים למונית בידעו כי לא היה להם אותה עת רישיון לנהיגה במונית. הנאשם מכר את הרישיון המזויף לקסלסי תמורת 4,000 ₪, וללוי תמורת 6,500 ₪. במקרה שלישי, הנאשם מסר לאחר שעבד עבורו כמכונאי רכב (דמרי) רישיון נהיגה מזויף למונית, בידעו כי אין לדמרי רישיון כאמור. אותם שלושה נתפסו לאחר שכל אחד מהם, בנפרד ובתאריך אחר, הציג לשוטר את הרישיון המזויף לנהיגה במונית, בכוונה להונות את השוטר.

טיעוני הצדדים לעונש

2. באת-כוח המאשימה עמדה בטיעוניה על חומרת המעשים בגינם הורשע הנאשם, וכן על הערכים המוגנים שנפגעו עקב ביצוע העבירות. לגישת המאשימה, מתחם העונש ההולם בנסיבות המקרה נע בין מספר חודשי מאסר בפועל הניתנים לריצוי בעבודות שירות, לבין 18 חודשי מאסר בפועל. בעניינו של הנאשם, עתרה המאשימה להשתת 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על-תנאי וכן קנס מרתיע העולה על הסכום אותו הפיק הנאשם מביצוע העבירות בהן הורשע.

מנגד, הסנגור עמד על מכלול הנסיבות לקולא, ובהן היותו של הנאשם חסר עבר פלילי, בעל איחוד תיקים בהוצל"פ עקב חובות כספיים, והיותו גרוש מאשתו וחייב במזונות ילדיו. לטענת הסנגור, הטלת עונש מאסר בפועל עלולה לפגוע קשות בפרנסת הנאשם ומשפחתו. עוד טען הסנגור כי אין להטיל על הנאשם עונש חמור משמעותית מיתר המעורבים בפרשה. בהתחשב בכל אלה, עתר הסנגור להסתפק במאסר מותנה ובקנס, ולחלופין - בעונש של"צ. בטיעונו המשלימים לעונש, הוסיף וטען הסנגור כי לחילופי חילופין - יש להסתפק בעניין מרשו בעונש מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות. הנאשם עצמו ציין בסיום הטיעונים לעונש כי לא ביצע את העבירות בהן הורשע.

יוער כי לבקשת הסנגור במסגרת הטיעונים לעונש, ועל-מנת לקבל תמונה מלאה על הנאשם ונסיבותיו טרם גזירת עונשו, הוריתי על הכנת תסקיר שירות מבחן. אציין כי כל צד נותר בעמדתו העונשית גם לאחר קבלת התסקיר, כאשר בטיעונים המשלימים לעונש כל אחד מהצדדים הדגיש היבטים התומכים בטיעונו.

תסקיר שירות המבחן

3. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם הינו כבן 35, גרוש ואב ל- 4 ילדים מנישואיו הראשונים. הוא מתגורר היום עם בת-זוגתו הנוכחית ותינוקם המשותף. הנאשם עובד כמנהל צי של חברת השכרה למוניות. בעל שירות צבאי מלא ומשרת במילואים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם התקשה בקבלת בעייתיות כלשהיא ביחס להתנהגותו. הוא הכחיש את ביצוע העבירות בהן הורשע, ונקט בעמדת הכחשה תקיפה לפיה אין לו שום קשר למעשים ומדובר בטעות. עוד מסר כי הוא חושש מפני עונש מאסר בפועל, שכן הוא צריך לעבוד ולפרנס את ילדיו.

נוכח הכחשתו העקבית של הנאשם את ביצוע העבירות, ציין שירות המבחן כי לא עלה בידי לקבל תמונה ברורה אודות הנסיבות והמניעים לעבירות בהן הורשע הנאשם. לפיכך, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו.

מתחם העונש ההולם

4. **הערך החברתי שנפגע** בגין מעשי הנאשם הוא כפול: ראשית, הדין קובע חובת רישיון לנהיגה במונית תוך הסדרה מקיפה של התחום, וזאת נוכח הצורך להגן על בטחון המשתמשים בדרך ועל הסדר הציבורי. מכירה או מסירה של רישיונות מזויפים לנהיגה במונית, מקלה על מי שאין ברשותו רישיון כדין לעסוק בכך בפועל, וזאת בלא לבחון כישורים והכשרה רלוונטיים שאמורים להיות תנאי לקבלת אחריות לשלומם של אלה הנוסעים במונית. בכך נוצר סיכון לציבור המשתמשים בשירותי מוניות וכן לנוסעים בכביש. יוער כי באחד משלושת המקרים נשוא התיק שלפניי, מכר הנאשם רישיון מזויף לנהיגה במונית למי שאותה עת היה פסול להחזיק ברישיון נהיגה (קסלסי). בכך יש כדי להמחיש את הסיכון הכרוך בעבירות הנדונות למשתמשים בדרך. שנית, מדובר במכירה ובמסירה של מסמכים מזויפים, שהם במהותם תעודות רשמיות של רשויות המדינה (רישיונות נהיגה במונית). בכך נוצרת פגיעה חמורה ומסוכנת בהתנהלות התקינה של רשויות הרישוי וכן פגיעה בעקרון שלטון החוק - הן נוכח הניסיון לעקוף את מנגנון ההסדרה החוקי להוצאת רישיונות כדין לנהיגה במונית, והן נוכח הניסיון להערים על גורמי אכיפת החוק לבל יתגלה כי מי שנוהג במונית חסר רישיון תקף לכך.

בחינת **נסיבות ביצוע העבירות** במקרה דנן, מצביעה על חומרת המעשים ועל **פגיעה משמעותית בערכים**

המוגנים. אין חולק כי הנאשם עסק בהשכרת מוניות לאחרים. על רקע עיסוקו זה, בא הנאשם במגע מתמיד עם מי שמעוניינים לעסוק בנהיגה במונית ולשכור מונית לצורך כך. הנאשם ניצל לרעה את עיסוקו האמור לצורך מכירה ואספקה של רישיונות מזויפים לנהיגה במונית. בשניים משלושת המקרים נשוא כתב-האישום, מכר הנאשם את הרישיונות המזויפים לנהיגה במונית תמורת סכומים של אלפי ₪ כל פעם (לוי וקסלסי). במקרה השלישי, מסר הנאשם את הרישיון המזויף לאחר ללא תמורה כספית. עם זאת, לנאשם היה אינטרס אישי באספקת אותו רישיון מזויף, שכן אותו אחר (דמרי) עבד עבור הנאשם כמכונאי רכב. בהתאם לממצאי הכרעת-הדין, הנאשם רצה לאפשר לדמרי להשתמש לצורך עבודתו במוניות שהיו ברשותו, על-אף שלדמרי לא היה רישיון כדין לנהיגה במונית. על רקע זה, ראה הנאשם לצייד את דמרי ברישיון מזויף כאמור. בהכרעת-הדין נקבע כי לכל אחד מהשלושה הבטיח הנאשם כי "אין מה לדאוג" בנוגע לרישיון המזויף.

הנה כי כן, הנאשם מסר לאנשים שונים רישיונות מזויפים לנהיגה במונית - בין עבור בצע כסף, ובין ללא תמורה כאשר הדבר שירת אינטרס שלו - וזאת לאורך תקופה מתמשכת. זאת ועוד; המעשים דרשו תכנון מוקדם ובוצעו בשיטתיות. ממצאי הכרעת-הדין עולה כי לפחות בשניים מן המקרים, מסרו רוכשי הרישיונות המזויפים כסף ומסמכים, וקיבלו לידיהם את הרישיון המזויף כעבור מספר ימים. כל אלה מעידים על כך שאין מדובר במעידה חד-פעמית, אלא במעשים שיטתיים ומתוכננים, חוזרים ונשנים, כאשר הנאשם מהווה מקור זמין לאספקת רישיונות מזויפים לנהיגה במונית.

בכל הנוגע לענישה הנוהגת - אעיר כי התקשיתי למצוא בפסיקה מקרה דומה לזה שלפניי. מרבית המקרים שנדונו בפסיקה עסקו במי שרכש עבור עצמו רישיון נהיגה מזויף בודד, ולא במי שמכר או מסר רישיונות מזויפים לאנשים שונים במספר מקרים נפרדים. לגישתי, דינו של האחרון - המהווה ספק של רישיונות מזויפים - צריך להיות חמור יותר ביחס לדינו של הראשון, המהווה מעין "משתמש-קצה". מדובר בעבירות קלות לביצוע, קשות לאיתור ולתפיסה, ואשר יש בהן כדי לסכן את הציבור ולפגוע בעקרון שלטון החוק, והכל ממניע של בצע-כסף. לפיכך, יש מקום לענישה מרתיעה - הן את היחיד והן את הרבים - כדי למנוע את הישנות המעשים.

בהתחשב בכל הנאמר עד כה, ובשים לב לעקרון ההלימה, אני סבורה כי מתחם העונש ההולם בגין מעשיו של הנאשם ונסיבות ביצועם **נע בין מספר חודשי מאסר ועד 18 חודשי מאסר בפועל**. בנסיבות העניין, לא מצאתי כי יש מקום לחרוג מהמתחם האמור לקולא או לחומרה.

5. בנוסף, מאחר והעבירות בוצעו ברובן עבור בצע כסף, אני סבורה כי הענישה ההולמת כוללת גם **קנס כספי**. בהתאם לסעיף 40ח לחוק העונשין, במסגרת קביעת מתחם עונש הקנס ההולם, יש מקום להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם. בעניין זה, שמעתי את טענות הנאשם ובא-כוחו. מטעוניהם עלה כי לנאשם חובות כספיים ואיחוד תיקים בהוצל"פ, וכי עליו לשלם מזונות לילדיו לאחר גירושיו. יוער כי לבית-המשפט לא הוצגו מסמכים כלשהם לעניין מצבו הכלכלי של הנאשם. עם זאת, אף אם אניח לצורך הדיון כי המצב הכלכלי של הנאשם אינו בטוב, אין מחלוקת כי הוא עובד בעסק המשפחתי ומתפרנס למחייתו, כך שאין מדובר באדם שרעב ללחם. בשים לב לתמורה הכספית הניכרת שהתקבלה בעקבות מכירת שני הרישיונות המזויפים (סה"כ 10,500 ₪), וכן בהתחשב בצורך להפוך את העבירות הנדונות לבלתי משתלמות כלכלית, אני סבורה כי שיעור הקנס ההולם נע מגובה התמורה הכספית שהנאשם שלשל לכיסו בעד מכירת הרישיונות המזויפים, ועד סכום גבוה יותר.

העונש המתאים

6. במסגרת גזירת עונשו של הנאשם בתוך המתחם שנקבע, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כאמור בסעיף 40א לחוק העונשין.

לקולא אני רואה להביא בחשבון את העובדה שהנאשם חסר עבר פלילי. הרשעתו בתיק הנוכחי מהווה הרשעתו הראשונה בפלילים, על המשמעויות הנלוות לכך. ממילא, הנאשם מעולם לא ריצה עונש מאסר מאחורי סורג וברח.

מאיך גיסא, אני רואה לציין כדלקמן: ראשית, הנאשם לא נטל אחריות כלשהיא למעשיו. אמת, כמצוות סעיף 40א(6) לחוק העונשין, כפירה באשמה לא נזקפת לחובת הנאשם. עם זאת, אין מקום להקלה בדין ביחס למי שנטל אחריות למעשים תוך הבעת חרטה ומאמץ לחזור למוטב (השוו: סעיף 40א(4) לחוק).

שנית, בכל הנוגע לחלוף הזמן - אעיר כי מאז ביצוע העבירות חלפו כשש שנים ומעלה, מתוכן כשנתיים עד להגשת כתב-אישום. אף שכמובן אין להתעלם מחלוף הזמן, אני סבורה כי בנסיבותיו הייחודיות של הליך זה, מן הראוי ליתן לנתון האמור משקל מוגבל. כך הוא הדבר, שכן לנאשם ולבא-כוחו היתה תרומה מהותית להתמשכות הליך. מספר ניכר של דיונים בתיק נדחו מסיבות הנוצרות בהגנה, ובהן: בקשה שהתקבלה להחלפת ייצוג מטעם הנאשם בפתח מועד ההוכחות השני בתיק (ראו: פרוטוקול מיום 24.12.2012); מצבו הבריאותי של הסנגור (ראו למשל: פרוטוקולי הדיונים מיום 10.4.2013 ומיום 8.1.2014); וכן סיבות הקשורות לדרך התנהלות מעוררת קושי של הנאשם עצמו (ראו למשל: הערת בית-המשפט לפרוטוקול מיום 24.1.2013, עמ' 86, ש' 27; מכלול פרוטוקול הדיון מיום 28.1.2013; וכן החלטות מיום 24.12.2012 ומיום 7.2.2013 במסגרתן חייבתי את הנאשם בהוצאות בגין דחיות דיונים בתיק זה, והנימוקים שפורטו לכך).

שלישית, לא נעלמה מעיני העובדה כי על מי שרכש או קיבל את הרישיונות המזויפים בפרשה הנדונה, נגזרו עונשים כדלקמן: מאסר על-תנאי (דמרי וחכם); חודש מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר על-תנאי וקנס כספי בסך ₪ 1,500 (לוי); וכן חודשיים מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר על-תנאי ופסילת רישיון נהיגה על-תנאי (קסלסי) - הכל במסגרת הסדרי-טיעון לעונש שבית-המשפט לא ראה לסטות מהם. יחד עם זאת, ראוי לאבחן את עניינו של הנאשם שלפני מעניינים של יתר המעורבים בפרשה. בלא להמעיט מחומרת מעשיהם, הרי חלקם של המעורבים האחרים מצומצם באופן משמעותי מחלקו של הנאשם. האחרים קיבלו לידיהם (בין בתמורה ובין שלא בתמורה) רישיון מזויף בודד לנהיגה במונית. מנגד, הנאשם היה הגורם הראשי שסיפק את שלושת הרישיונות המזויפים שנתפסו, והוא אשר מכר או מסר אותם לידי המעורבים האחרים. כאמור, הנאשם ניצל לרעה את עיסוקו בהשכרת מוניות על-מנת למכור או לספק רישיונות מזויפים לנהיגה במונית לאנשים שונים במקרים נפרדים. בשניים מתוך שלושת המקרים, שלשל הנאשם לכיסו סכום של אלפי ₪ בכל פעם. חלקו של הנאשם הוא, אפוא, חמור משמעותית ביחס לאחרים. זאת ועוד; המעורבים האחרים בפרשה הודו בשלבים מוקדמים של החקירה המשטרית בביצוע העבירות ונטלו אחריות למעשיהם, באופן שהצדיק הקלה עימם במסגרת אימוץ הסדרי-טיעון לעונש אליהם הגיעו הצדדים. כאמור, בניגוד למעורבים האחרים, הנאשם לא נטל כל אחריות למעשיו, והצדדים לא הגיעו להסדר-טיעון כלשהוא לעניין העונש.

7. בהתחשב במכלול השיקולים שהובאו, אני סבורה כי לא ניתן להסתפק בעניינו של הנאשם בעונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. בעונש מן הסוג האמור לא יהיה כדי להלום את חומרת המעשים ונסיבות ביצועם, ואף לא יהיה

בו כדי להעביר מסר ברור ומרתיע ליחיד ולרבים מפני הישנות המעשים (ראו והשוו מהעת האחרונה: ע"פ (חיפה) 16587-12-12 חליפה נ' מדינת ישראל (31.10.2013)). יחד עם זאת, נוכח העדר עבר פלילי קודם; בהתחשב בחלוף הזמן הניכר (שאינו חזות הכל מטעמים עליהם עמדתי בפסקה 6 לעיל, אולם ראוי ליתן לו משקל במלאכת גזירת הדין); וכן בשים לב לעונשים שנגזרו על מעורבים אחרים בפרשה; נמנעתי מלהטיל על הנאשם את מלוא משך המאסר לו עתרה המאשימה (12 חודשי מאסר בפועל). יודגש כי אלמלא הנסיבות לקולא - ובעיקר חלוף הזמן - הייתי רואה להטיל עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת יותר מזו שאגזור על הנאשם. עוד אוסיף כי בשים לב להטלת עונש מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריה על הנאשם שזה הוא לו מאסרו הראשון, הסתפקתי בהטלת קנס ששיעורו קרוב לסך התמורה הכספית שהשתלמה לידיו בגין ביצוע העבירות, ולא מעבר לכך.

סוף דבר

8. אשר על כן, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. 7 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

ב. מאסר על תנאי של 4 חודשים למשך שנתיים מיום השחרור ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה מן העבירות שבהן הורשע (לרבות בצורתן כעבירה מושלמת).

ג. קנס בסך 10,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 10 תשלומים שווים ורצופים החל מהראשון לחודש שלאחר השחרור ממאסר, ובכל 1 לחודש שלאחר מכן. אי תשלום אחד התשלומים במועדו, יעמיד את יתרת הקנס לפירעון מיידי.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

המזכירות תשלח העתק פרוטוקול זה לשירות המבחן למבוגרים.

ניתן היום, י"א שבט תשע"ד, 12 ינואר 2014, במעמד הצדדים.